

РЕШЕНИЕ

№ 5300

гр. София, 01.09.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 6 състав,
в публично заседание на 21.09.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **5754** по описа за **2018** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е по реда на чл.145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), както и чл.203 и сл. от АПК вр. чл.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ). Делото е образувано по жалба на М. М. А. К., гражданство Е., срещу заповед за задържане на лице рег. № 1055 от 14.05.2018г., издадена от полицейски орган при 06 РУ – СДВР, съединена с иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди 10 000 лв. и имуществени вреди в размер на 630 лв.

Претендира отмяна на заповедта. Отрича да е нарушавал обществения ред, противоречи на чл.72 от ЗМВР, самоличността му била установена, редовна лична карта, постоянен адрес със собствено жилище, където живее с болната си възрастна майка, прикована на легло, за която полага непрекъснати грижи. Не бил изпълнен чл. 74, ал.2 ЗМВР, за посочване на фактически и правни основания за задържането, цитиран е само чл. 325 НК като основание, но не е конкретизирано основанието. Не можело да се разбере за какво нарушение е задържан. Нарушен е и чл.72, ал.5 от ЗМВР – отнето е правото на защитник от момента на задържането, въпреки изричното му искане с декларация от 14.05.2018г. към заповедта за задържане. Дори да е имало основание да се търси отговорност, приложената мярка е прекалено тежка, несъобразена с нарушението. Нито има престъпление, нито е предотвратена опасност от престъпление. Относно претендираните морални вреди - освен уронване на престижа, тъй като не е хулиган или разбойник, грижел се е за майка си, която е болна, разтревожила се е видно от свидетелските показания. Не бил мигнал цяла нощ,

след като знае в какво състояние се намира болната му майка, нямало човек до нея, който да я обслужва. По отношение на имуществените вреди на 15.05.2018г. имал изпит във ВМА, насрочено интервю за работа във ВМА, не могъл да се яви поради максимално задържане – пълни 24ч., договорът пропаднал, поради което подлежал на санкция 600 лв., включваща цената на курса и стипендия. Иска да се отмени заповедта и да се уважи иска.

Ответникът по оспорването на заповедта – полицейски орган при 06 РУ – СДВР, представляван от юрисконсулти при СДВР претендира оставянето на жалбата без уважение, като излага съображения за законосъобразност на заповедта. В същата са отразени фактически и правни основания за издаването ѝ, посочен член от НК за задържане и фактически основания непристойни действия. Въз основа на тази заповед е образувано наказателно производство, жалбоподателят е привлечен като обвиняем по същия член – налице са основания за задържане на лицето и образуване на наказателно производство. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Ответникът по иска – СДВР, чрез представляващи го юрисконсулти претендира неоснователност на исковата претенция, в писмен отговор и в изявление по същество. Позовава се на непредставяне на доказателства за претърпени имуществени вреди от 600 лв. Налице е чл. 5 ЗОДОВ – лицето е било привлечено като обвиняем по НОХД в СРС – молбите му са оставени без уважение. Моли да се приеме за недоказана тази вреда. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Прокурорът счита обжалваният административен акт за правилен и законосъобразен, а исковата претенция за неоснователна.

По делото са приети доказателствата, представени към жалбата, тези по административната преписка, свързани с издаването на оспорената заповед, изслушани са свидетелски показания.

Съдът като обсъди доказателствата по делото, взе предвид доводите и възраженията на страните, от фактическа и правна страна приема следното:

По фактите съдът приема следното:

Видно от Заповед за задържане на лице №1055/14.05.2018г. К. Ц. М. – на длъжност младши инспектор, при 06 РУ – СДВР, е заповядал задържането за срок до 24 часа в помещение на 06 РУ на жалбоподателя М. М. А. К., гражданство Е., на правно основание чл.72, ал.1, т.1 от ЗМВР, чл.325 от НК и фактическо – „хулиганство – непристойни действия, изразяващи се в явно неуважение към обществото“. Издателят на заповедта е полицейски орган – К. Ц. М., на младши изпълнителска длъжност старши полицаи при 06 РУ – СДВР, съгласно удостоверение от отдел „Човешки ресурси“–СДВР, л.55 от делото.

Представена е докладна записка относно задържане на лице - л.168 по делото. В същата до началника на 06 РУ полицаи М. дава сведение, че по време на смяната на 14.05.2018г., заедно с полицаи М., около 17:30 ч. били изпратени на спирка на трамвай № 5 на ул.Н. и бул.Ц. Б. III, за мъж с непристойно поведение. При пристигането си установили сигналистки С. и Ж., които съобщили, че мъжът който се е държал непристойно, се е оттеглил по друга улица. Полицаяте го настигнали и задържали, установили самоличността му. Свидетелките дали сведения за поведение на задържания в трамвай № 5 като сваляне на бельо, показване и отъркване на интимни части в нея и други жени, при което тя и други пътници слезли в трамвая, но били последвани от задържания. След това се опитал да пресече булеварда и да се качи на трамвая, но бил възпрепятстван от С., при което по нейно сведение започнал

да я псува и я ударил. Свидетелка на тези събития била Ж.. За случая било докладвано на ОДЧ 06 РУ СДВР, последвало задържане на основание чл.72, ал.1, т.1 от ЗМВР и чл.325 от НК – хулиганство. Двете свидетелки били насочени към РУ, при задържането на жалбоподателя били използвани белезници.

Дадено е обяснение от задържаното лице – л.170 по делото, в което той дава различно сведение от казаното от двете свидетелки- че пътувайки в травмай № 5, те започнали да се държат лошо с него, нанесли му удари. Жалбоподателят прилага към жалбата си листове за преглед на пациент, при съобщени оплаквания за удари (л.6 -10), направена е образна диагностика, не се установяват отклонения.

Към заповедта е приложена декларация от 14.05.2018г. на лицето (л.63 по делото), в която е посочено, че лицето адвокатска защита от служебен адвокат по реда на Закона за правната помощ, не е заявил адвокатска защита по негов избор и сметка, здравословни проблеми, налагащи консултация с лекар, медицински преглед, уведомяване на член от семейството или друго заинтересовано лице за задържането му, уведомен е за правото на свиждане, колети и храна, няма нужда от специална хранителна диета.

При задържането е съставен протокол за обиск (л.106 по делото).

Видно от извлечение от книга за задържани лица (л.109 и л.110 по делото) е отбелязано задържането на жалбоподателя на 14.05.2018г. в 17:40ч. в 06 РУ и е освободен на 15.08.2018г. в 15:00ч., като при приемането и освобождаването в графата за здравословно състояние, е посочено „видимо добро“, „без оплаквания“. Като причина за освобождаването е отбелязано „привличане като обвиняем, разпит“.

По делото са приети документи – докладни записки, писма по досъдебно производство пр.пр. № 19918/2018г. по описа на СРП и № 1317/2018 по описа на 06 РУ-СДВР, образувано на 14.05.2018г. за престъпление по чл.325, ал.2, вр. с ал.1 от НК, протоколи от съдебно заседание по НОХД №8655/2019г. по описа на СРС. НО,10.

Съгласно данните от тези документи след издаване на заповедта и задържане на жалбоподателя в 06 РУ на СДВР, фактологията е следната: Започнато е на 14.05.2018г. досъдебно производство по реда на чл.356, ал.1 от НПК като бързо от разследващи органи при 06 РУ-СДВР (л.153) като бързото производство е започнало с действие по разследването: разпит на свидетели. Образувана е преписка по ЗМ № 1317/15.05.2018г. С постановление от 15.05.2018г. на прокурор при СРП (л.154) е преобразувано бързото производство в по общия ред. По делото е съгласувано постановление за привличане в процесуално качество на обвиняем на жалбоподателя за престъпление по чл.325, ал.1 от НК (л.155 по делото). На 15.05.2018г. от 16 ч. е започнал и проведен разпит на обвиняем на жалбоподателя, както и преди това на 14.05.2018г. са проведени разпити на свидетели (л.157 и сл.). Последвало е назначаване и извършване на комплексна съдебно психиатрична и психологична експертиза (л161-167). На жалбоподателя е взета мярка за неотклонение „Парична гаранция“. Разследването по ДП е приключило и всички материали са внесени в СРС, ведно с изготвен обвинителен акт, образувано е НОХД № 8655/2019г. по описа на СРС, НО, 10 състав и делото е внесено в разпоредително заседание. Против М. М. А. К. е повдигнато обвинение за престъпления по чл.325, ал.2, вр. ал. от НК, с материалите по досъдебно производство № ЗМ 1317/2018г. по описа на 06 РУ – СДВР, делото се разглежда пред СРС.

Жалбоподателят представя договор за обучение по проект „Ние също можем“ за

обучение „болногледач“ (л.64-65) за периода 19.03.2018г.-16.05.2018г.

По молба на жалбоподателя съдът е изискал и прилага по делото удостоверение от ВМА, че на 15.05.2019г. във ВМА е проведен теоретичен изпит за придобиване на квалификация по професията „болногледач“, като М. М. А. К. не се е явил на изпита. Жалбоподателят представя изпращани от него сигнали срещу началника на Об РУ СДВР, срещу разследващия прокурор, по отношение на надзора на досъдебното производство срещу него, до МВР. В същите се излагат оплаквания за заинтересованост на началника на РУ от случая, срещу постановление на наблюдаващия прокурор. По повод воденото срещу него разследване, в молбите, сигналите и жалбите, поддържа теза, че свидетелствалите срещу него са едната страна на конфликта и не се изяснява действителното положение, твърди тяхно хулиганско поведение, а не негово.

По делото е разпитан свидетелят Д., който познавал ищеца от 2007 г. Знае, че се грижи за майка си, ходил е в жилището му, в което си държал багаж, което се намира на „Петте къшета“, бул. Прага, зад баня „М.“ там живее и майка му. Виждал я е седнала на леглото, не я е виждал да ходи. Виждал съм я седнала на леглото майка му. Не е виждал майка му да ходи. Той му е споделял, че се грижи за нея, че тя е болна на легло. През 2017 година го извикал: „ела, майка ми е полумъртва, не е яла, три месеца на легло. Отишъл – тя легнала. Отишли до аптека. Направил импровизирана носилка с две одеяла и отишли в спешното отделение. Не може да остане без неговата грижа майка му, трябва да ѝ се носи храна, няма друг на когото да разчита. Наблюденията на свидетеля са, че тя сама не може да си осигурява храната и той трябва да ѝ носи храна. Знае, че е задържан в полицията. Когато бил задържан не му се обадил. След задържането дошъл и му се обадил, и му казал, че са го задържали. Сподели, че този ден се притеснявал, че майка му щяла да умре.

При така установеното по фактите, съдът формира следните правни изводи:

I. По оспорването на заповедта за задържане

Жалбата до съда срещу Заповед за задържане на лице № 1055/14.05.2018г. е с дата 29.05.2018г., връчването следва да се приеме при освобождаването на 15.05.2018г., с оглед на което жалбата е подадена в срок. Разпореденото със заповедта ограничаване на придвижването на лицето обуславя правен интерес от оспорването ѝ. От изложеното следва, че жалбата по искането за отмяната на посочената заповед, е процесуално допустима.

Разгледана по същество, жалбата срещу заповедта е неоснователна. Оспорената заповед е издадена от компетентен полицейски орган по смисъла на чл.57, ал.1 от ЗМВР, в пределите на материалната му компетентност по чл.72,ал.1 от ЗМВР. Качеството на полицейския орган, издал заповедта е установено по делото съгласно приложено удостоверение. Същото не е оспорено и от процесуалния представител на жалбоподателя, с оглед на което съдът приема, че издателят на заповедта е заемал качеството на полицейски орган и заемал посочената в заповедта длъжност към датата на издаването ѝ.

Заповедта съдържа предвидените задължителни реквизити: името, длъжността и местоработата на служителя, издал заповедта, основание за задържане, идентифициращи данни за задържаното лице, дата и час на задържането, правата на лицето. Съгласно чл.73 от ЗМВР, при задържане като процесното, не могат да бъдат ограничавани други права освен правото на свободно придвижване на лицето, а срокът на задържането в тези случаи не може да бъде повече от 24 часа. Това

изискване е спазено – жалбоподателят е освободен преди изтичане на съответния срок. Следователно не са допуснати нарушения на административно-производствените правила при издаване на заповедта.

За ефективното изпълнение на основните задачи на МВР специалният закон овластява полицейските органи по смисъла на чл.57, ал.1 от ЗМВР, по своя преценка, съобразявайки се с ограниченията на закона, при оперативна самостоятелност да вземат мерки за предотвратяване и разкриване на престъпления и нарушения на обществения ред ,включително и да постановят принудителни административни мерки, ограничаващи временно правата на определени лица. Преценката за това е субективна, но за установяване впоследствие на законосъобразността на предприетите действия полицейският орган дължи да посочи в заповедта конкретното основание за издаването ѝ. Това задължение в случая е изпълнено. Изрично е посочено в заповедта, че същата се издава на основание чл.72, ал.1, т.1 от ЗМВР – правно основание за издаването ѝ, каквото е наличието на данни за лицето, което се задържа, че е извършило престъпление, като е конкретизирано такова по чл.325 от НК хулиганство и фактическо основание, посочено в заповедта конкретно - че лицето извършва непристойни действия, изразяващи се в явно неуважение към обществото. Неоснователни поради това са доводите на жалбоподателя за обратното.

Посоченото в заповедта се подкрепя от установеното по делото от приложените към делото документи по преписка – докладни записки, протоколи по . В случая са били налице, подадени към полицейските органи данни за извършено престъпление, като в случая след задържането спрямо лицето са извършени процесуално следствени действия – разпит, експертиза, повдигнато му е обвинение, което е именно по повод и въз основа на тези данни и в резултат на задържането. Дали тези данни ще обосноват извършено престъпление (тецата на свидетелките и обвинението) или задържаният ще бъде впоследствие оправдан (тезата на жалбоподателя) не е въпрос на административното производство по издаване на процесната заповед, а на съдебното наказателно производство, образувано по внесения обвинителен акт. За задържането е необходимо да са били налице данни за извършено престъпление, а както се посочи, такива са били налице за полицейските органи и те са имали правомощието по чл.72, ал.1, т.1 от ЗМВР, което правно основание е посочено в заповедта за задържане. Изложеното според настоящия състав на съда е достатъчно да се приеме, че е съществувала необходимост жалбоподателят да бъде задържан. Поради това са неоснователни доводите за материална законосъобразност на оспорения административен акт.

В казуса по делото се установи законен повод за полицейския орган да задържи жалбоподателя, тъй като същият, по сведения на двама свидетели (които впоследствие потвърждават показанията си в наказателното производство) е имал непристойно поведение, изразяващо се в явно неуважение към обществото. Не е задължение на полицейския орган да направи правилна квалификация на въпросното деяние. В случая предвид непристойността на поведението, го е определил като хулиганство – чл.325 от НК. Следва да се сподели изложеното от ответника, че при описаните в докладната записка данни, потвърдени после и в показания, е било налице задължение да реагира адекватно при откриване данни за извършено престъпление. Преценката дали данните ще бъдат доказани и дали осъществяват състав на престъпление по НПК се прави не от полицейският орган, а на по късен етап и от органите в наказателното производство.

Полицейските органи в случая не са упражнили правата си произволно, а за защита на обществения ред, представените пред съда доказателства отговарят на изискването за гаранция срещу възможността с поведението си лицето да наруши обществения ред или да изложи живота си или живота на другите лица на явна опасност от произволното му задържане.

Неотносими към настоящия спор са действия/бездействия, извън издаването на процесната заповед от орган на Об РУ, а именно тези на разследващите органи, включително и във връзка с осигуряване на служебен защитник, предвид че образуването бързо наказателно производство и след това по общия ред, не са административна дейност, а такава попадаща под чл.2 от ЗОДОВ – отговорност за дейност на правозащитните органи. Настоящият съд проверява само заповедта за задържане, която може да обоснове отговорност за дейност на администрацията по чл.1 от ЗОДОВ, а последвалото наказателно производство е в кръга на дейността на правозащитните органи.

Предвид и на тези съображения, издадената заповед съответства и на целта на закона и не е незаконосъобразна по смисъла на чл.146, т.5 АПК. Макар и да е предвидено като правомощие при оперативна самостоятелност за полицейските органи, не е упражнено превратно. Задържането е последвано от процесуалноследствени действия и повдигане на обвинение, което потвърждава необходимостта от прилагане на мярката.

II. По исковата претенция за вреди:

Съгласно чл.204, ал.1 АПК е допустимо да бъде съединено за общо разглеждане оспорването на административен акт с иск за вреди. В случая освен от незаконосъобразността на заповедта, с жалбата се претендират претърпени неимуществени вреди - болки и страдания от задържането и имуществени вреди.

Производството за обезщетения за вреди е уредено в глава единадесета от АПК, към което препраща и чл.1, ал.2 от ЗОДОВ. Съгласно разпоредбата на чл.203 от АПК гражданите могат да предявят иски за обезщетение за вреди, причинени им от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, като въз основа на препращащата норма на чл.203, ал.2 от АПК за неуредените въпроси субсидиарно се прилагат правилата на ЗОДОВ.

На основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ „държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност”. Увреждането представлява сложен юридически състав, чиито предпоставки следва да са налице кумулативно при търсене на отговорност от посочените незаконосъобразни актове, действия или бездействия, съгласно чл.1 и чл.4 ЗОДОВ. Ангажирането на отговорността и присъждането на обезщетение е допустимо при наличието на следните елементи: незаконосъобразен административен акт, издаден в резултат на административна дейност; вреда; пряка и непосредствена причинна връзка между акта и вредата. Под преки вреди следва да се разбират онези, които са типична, нормално настъпваща по време и място последица от незаконосъобразния акт, действие или бездействие. Непосредствени вреди са тези, които са настъпили по време и

място, следващо противоправното действие или бездействие, съответно незаконосъобразния акт. Липсата на който и да е елементите от посочения фактически състав води до невъзможност да се реализира отговорността на държавата и общината по предвидения от закона ред.

В тежест на ищеца е да докаже наличието на причинна връзка между отменения по съдебен ред акт на административния орган (неговото незаконосъобразно действие или бездействие) и твърдените претърпени имуществени и неимуществени вреди (чл. 154 от ГПК).

Съгласно чл.4 от ЗОДОВ отговорността на държавата е обективна, безвиновна, като се дължи обезщетение за поради което въпросът за вината не се изследва.

Съгласно чл. 205 от АПК „искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите“, като в § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на АПК е дадена легална дефиниция на административен орган – „орган, който принадлежи към системата на изпълнителната власт, както и всеки носител на административни правомощия, овластен въз основа на закон“.

Съгласно т.4 от мотивите на Тълкувателно решение № 3/22.04.2005г. по т.гр.д. № 3/2004г. на ОСГК на ВКС „държавата отговаря за всички вреди, пряка и непосредствена последица от увреждането, която отговорност е обективна и не е обвързана от наличието или липсата на вина у длъжностното лице, пряк причинител на вредите. Елемент от фактическия състав на отговорността на държавата е установяване незаконосъобразността на акта, действието или бездействието на държавния орган – т. е. ако изобщо не са регламентирани в закона, или ако противоречат на материалноправни и процесуални норми“.

Елемент от фактическия състав по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ е незаконосъобразният акт да е издаден при или по повод административна дейност. В случая вредите се претендират от акта на полицейски органи за задържане на жалбоподателя на основание чл.72 ЗМВР.

Не се установи по делото незаконосъобразност на акта, от който се претендират вредите - основанието по чл.204, ал.1 АПК, предвид изложеното за законосъобразността на заповедта за задържане на ищеца. Дори и жалбоподателят да е претърпял вреди вследствие на задържането – притеснения във връзка с болната му майка и пропуск да се яви на изпит за болногледач, не е налице първият елемент от състава на отговорността, която търси на ответинка СДВР – незаконосъобразност на заповедта за задържане.

Предвид на всичко изложено, исковата претенция М. М. А. К. за неимуществени и за имуществени вреди на основание претърпени болки и страдания вследствие задържането му въз основа на законосъобразната заповед, следва да бъде отхвърлена, като недоказана по основание.

Предвид на това, че исковата претенция не се доказва по основание поради неустановяване незаконосъобразност на заповедта за задържане, съдът не следва да обсъжда останалите основание по чл.1, ал.1 вр. ал. 4 ЗОДОВ.

Тъй като М. М. А. К. е освободен с изрично определение на съда, не следва да бъде осъден да заплати разноски на ответниците, на основание чл. 83, ал.2 и ал. 3 ГПК.

На основание изложеното и чл.172, ал.2 АПК, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на М. М. А. К. срещу Заповед за задържане №1055/14.05.2018г., издадена от полицейски орган при 06 РУ – СДВР.

ОТХВЪРЛЯ иска на М. М. А. К. срещу СДВР за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 10 000 лв. и имуществени вреди в размер на 630 лв. вследствие Заповед за задържане №1055/14.05.2018г., издадена от полицейски орган при 06 РУ – СДВР.

Решението може да се обжалва пред Върховен административен съд на РБ с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: